T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/130
KARAR NO : 2020/105
KARAR TR : 24.02.2020

ÖZET: 3213 sayılı Kanun'un 24. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E.U.
Vekili : Av. M.Ö.
Davalı : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Vekili : Av. A.H. E.

O L A Y : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğünün 11.08.2016 gün ve 16363374-100-E.809272 sayılı kararıyla, Afyonkarahisar ili, Dinar ilçesi hudutları dahilinde ve davacı uhdesinde bulunan S:20066819 sayılı (500 ha.) IV. grup işletme ruhsatının 28.02.2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olup henüz işletme izninin düzenlenmediği, ruhsat sahibi tarafından Genel Müdürlüğe verilen 16.02.2015 gün ve 56236 sayılı dilekçe ekinde, işletme ruhsat yürürlük tarihinden itibaren üç yıllık süre içerisinde, Kanun'un 7. maddesine göre alınması gerekli olan izinlerden ÇED Gerekli Değildir Belgesinin tevdi edildiği, GSM ve mülkiyet (orman) ile ilgili iznin Genel Müdürlüğe tevdii edilmediği, söz konusu üç yıllık sürenin ise Kanunun yayımlanma tarihi olan 18.02.2015 tarihinden sonra 28.02.2015 tarihinde dolduğunun tespit edildiği, 6592 sayılı Kanunla değişik 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 24. maddesinin on birinci fıkrasında, "7'nci maddeye göre gerekli izinlerin alınmasından itibaren işletme izni verilir. Bu iznin verildiği tarihten itibaren Devlet hakkı alınır. Ruhsat sahibince, işletme ruhsatı yürürlük tarihinden itibaren üç yıl içinde 7nci maddeye göre alınması gerekli olan çevresel etki değerlendirme kararı, mülkiyet izni, işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile Genel Müdürlüğün kayıtlarına işlenmiş alanlar ile ilgili izinlerin Genel Müdürlüğe verilmesine müteakip, işletme izni düzenlenir. Süresi içinde yükümlülükleri yerine getirilmeyen ruhsatlar için her yıl 50.000 TL idari para cezası verilir. İşletme ruhsat süresi sonuna kadar bu fıkrada belirtilen izinlerden dolayı işletme izninin alınamaması hâlinde ruhsat süresi uzatılmaz." hükümlerinin yer aldığı, bu nedenle, S:20066819 sayılı IV. grup işletme ruhsat sahası için Maden Kanunu'nun 24. maddesinin on birinci fıkrası gereği 2016 yılı için geçerli olan yeniden değerleme oranları göz önünde bulundurularak davacı adına 52.790,00 TL idari para cezası verilmiş, aynı Kurumun 17.08.2016 gün ve 16363374-100-E.429117 sayılı yazısıyla davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

AFYONKARAHİSAR İDARE MAHKEMESİ: 09.11.2016 gün ve E:2016/953, K:2016/1007 sayı ile, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 24. maddesi uyarınca uygulanan idari para cezası yaptırımından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünde, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddeleri göz önüne alındığında ve 3213 sayılı Yasa'da dava açılacak yargı merciinin gösterilmemiş olması nedeniyle, görevli mahkemenin Sulh Ceza Mahkemesi olduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan istinaf başvurusu Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi'nin 09.03.2017 gün ve E:2017/150, K:2017/219 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

GÖLHİSAR SULH CEZA HÂKİMLİĞİ: 27.03.2019 gün ve D.İş:2016/400 sayı ile, Sulh Ceza Hâkimliğinin davanın açıldığı tarih itibariyle görevli olduğu ancak 14.02.2019 tarih 7164 sayılı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmasına dair Kanunun 13. maddesinde yapılan düzenleme ile bu Kanuna göre verilen idari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabileceğinin hüküm altına alındığı ve değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair her hangi bir intikal hükümlerine de yer verilmemesi karşısında itiraz edilen hususlarda inceleme yapma görevinin anılan değişiklikle idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, davacı vekili tarafından yapılan itiraz, Burdur Sulh Ceza Hâkimliğinin 26.06.2019 gün ve D.İş:2019/1460 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 24.02.2020 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak idari yargı dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3213 sayılı Kanun'un 24. maddesinin on birinci fikrası uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

4.6.1985 gün ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Amaç" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Bu Kanun madenlerin milli menfaatlere uygun olarak aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenler." denilmiş;

"İşletme ruhsatı ve madenin işletilmesi" başlıklı 24. maddesinin on birinci fikrasında, (…..)

"(Değişik on birinci fikra: 4/2/2015 – 6592/13 md.) 7nci maddeye göre gerekli izinlerin alınmasından itibaren işletme izni verilir. Bu iznin verildiği tarihten itibaren Devlet hakkı alınır. Ruhsat sahibince, işletme ruhsatı yürürlük tarihinden itibaren üç yıl içinde 7nci maddeye göre alınması gerekli olan çevresel etki değerlendirme kararı, mülkiyet izni, işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile Genel Müdürlüğün kayıtlarına işlenmiş alanlar ile ilgili izinlerin Genel Müdürlüğe verilmesini müteakip, işletme izni düzenlenir. Süresi içinde yükümlülükleri yerine getirilmeyen ruhsatlar için her yıl 50.000 TL idari para cezası verilir. İşletme ruhsat süresi sonuna kadar bu fikrada belirtilen izinlerden dolayı işletme izninin alınamaması hâlinde ruhsat süresi uzatılmaz." hükmü yer almış;

"Madencilik faaliyetlerinde izinler" başlıklı 7. maddesinde bahsedilen izinler ile ilgili usul ve esaslar düzenlenmiş;

"Ruhsat bedeli, cezalar ve diğer yaptırımlar" başlıklı 13. maddesinde, "(……...) (Değişik fikra:14/2/2019-7164/13 md.) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde Genel Müdürlüğün muhasebe birimi hesabına ödenir. İdari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir. Verilen idari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması takip ve tahsilatı durdurmaz. Genel Müdürlük genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili bedeli en geç on beş iş günü içerisinde Hazine hesabına aktarır. Tahakkuk eden ve ödenmeyen Devlet hakları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmek üzere ilgili tahsil dairesine bildirilir. İlgili tahsil dairesi idari para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içerisinde durumu Genel Müdürlüğe bildirir. (……...)" hükmü yer almıştır.

30.3.2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun birinci maddesinde, "Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır" denilerek Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmiş; ikinci kısmında yer alan 32 ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

Anılan Kanun'un 2. maddesinde, "kabahat" deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygula-nacak olan idari yaptırımların "idari para cezası" ve "idari tedbirler"den ibaret bulunduğu; "idari tedbirler" in de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu belirtilmiştir.

Olayda, davanın, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 24. maddesi uyarınca davacı adına verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, 3213 sayılı Kanun'un 13. maddesinin üçüncü fikrasında bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî para cezalarına karşı idare mahkemelerinde dava açılabileceğinin düzenlendiği, bu durumda davaya konu idari para cezasına dayanak olan 3213 sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin düzenlemenin yer aldığı anlaşılmıştır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fikrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi

gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 3213 sayılı Maden Kanunu uyarınca verildiği, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3213 sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idarî para cezalarına karşı idare mahkemesine başvuru-labileceğinin düzenlenmiş olup, itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, 3213 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Afyonkarahisar İdare Mahkemesince verilen 09.11.2016 gün ve E:2016/953, K:2016/1007 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç:Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Afyonkarahisar İdare Mahkemesince verilen 09.11.2016 gün ve E:2016/953, K:2016/1007 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 24.02.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Hicabi DURSUN	Üye Şükrü BOZER	Üye Mehmet AKSU	Üye Birol SONER
	Üye Aydemir TUNÇ	Üye Nurdane TOPUZ	Üye Ahmet ARSLAN